

๘.๑ สุนิพนนิมิตมงคล

ระยะเวลาผ่านไปนานพอสมควร ท่านเล่าว่า
ในคืนหนึ่ง หลังจากที่ได้อ้อนรับญาติโยมซึ่งส่วนใหญ่
มาแต่แดนไกล จึงเรียนซักถามข้ออรรถข้อธรรมอยู่
จนดึก ท่านก็เข้าใจที่ภาวนาต่อไปตามปกติ เวลาใกล้รุ่ง
มีปรากฏการณ์ เห็นเป็นทลายทองไหลมาจากที่เขาสอง
ไหลลงมาสู่วัดรัตนวาราม เป็นสายรังสีแสงของ
ทลายทองที่ไหลมาพรั่งพรูกับสายน้ำนั้น อาบวัด
ทั้งวัดจนแทบจะกลายเป็นวัดทองคำไปหมด

ท่านมองทวนลำแสงสีทองของทรายทองไป ก็เห็นว่าที่เขาสูงนั้นมีไร่ที่ห่างไกลที่ไหน หากเป็น เขาอยู่อีกฟากหนึ่งของกว๊านพะเยานั้นเอง ลำแสง ทรายทองนั้นลอยข้ามกว๊าน ไหลลงมาสู่วัดรัตนวาราม จนเป็นทองคำกองมหิมา

ท่านตกใจตื่น รำลึกถึงสุบินนิมิตนั้น คิดว่า
การเห็นทองคำเป็นภูเขาเลากาอาจจะเป็นนิมิตหมาย
อันเป็นมงคลอย่างหนึ่ง หรืออาจจะเป็นนิมิตหมายที่

ก๊วนพะเยา

เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ตามปกติของนิมิตหรือฝันทั้งหลายก็ได้ นักปฏิบัติไม่ควรถือเป็นเรื่องเป็นอารมณ์ ทุกอย่างเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ท่านคิดเช่นนั้นก็วางเฉย มิได้สนใจอีก

ต่อมาภายหลังท่านได้ขนานนามดอยแห่งนี้ตามนิมิตหมายทรายทองคำโปรยปรายดุจแสงบุษราคัมไว้ว่า **ดอยบุษราคัม**

หลังจากนั้นมาอีก ๒ ปี ได้มีศรัทธาญาติโยม ชาวบ้านสันป่าบง นำโดยพ่อหลวงธวัช ชัดชัย ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านพากันไปกราบนมัสการท่านที่วัดรัตนวาราม พ่อหลวงธวัชนี้เดิมเป็นคนบ้านเดียวกับท่าน คือเป็นคนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ได้มาอยู่จังหวัดพะเยาหลายปีแล้ว บอกว่าได้ยินกิตติศัพท์ของท่านมาสร้างวัดอยู่ที่พะเยานี้ เป็นวัดป่าธรรมยุตต์วัดแรก ได้ยินว่าเป็นวัดที่น่าเลื่อมใสศรัทธาอย่างยิ่ง ได้ยินชื่อท่านพระอาจารย์ไพฑูริย์ตลอดเวลาว่าจะหาโอกาสมากราบอยู่ หารู้ไม่ว่าที่แท้ก็เป็นคนบ้านเดียวกัน

๘.๒ แสงบุษราคัมนำศรัทธาณิมนต์ไม่ทอดย

พ่อหลวงธวัชพูดคุยนทนาธรรมกับท่านอย่างถูกอกถูกใจ ก็เลยอาราธนาณิมนต์ อยากรับหลวงพ่อดีมาอยู่ทางฝั่งปากกว๊านนี้บ้าง โดยเรียนให้ท่านฟังถึงสถานที่**ภูเขาที่ปากกว๊านด้านทิศตะวันตก** พ่อหลวงธวัชและลูกบ้านเชื่อว่าเป็นสถานที่สำคัญแปลกประหลาด คือ **ชาวบ้านมักจะเห็นแสงสว่างเป็นดวงกลมส่องลอยไปมาอยู่บนดอยสูง** แสงนั้นดูสว่างเรืองรอง มองดูแล้วรู้สึกเย็นตาเย็นใจอย่างบอกไม่ถูก บางทีก็สว่างจ้าเป็นสีเหลืองสด อาบทั้งดอยราวกับกลายเป็นดอยทองคำ

เหตุการณ์เหล่านี้มักจะปรากฏในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ เป็นต้น เพราะได้เคยเห็นแสงสว่างเป็นดวงกลม ส่องสว่างทั้งดอยอยู่บ่อย ๆ ชาวบ้านจึงได้ขนานนามภูเขาภูกันนั้นว่า “ดอยม่อนแก้ว”

ท่านเล่าว่า คือนั่นเอง คือนที่กลับจากการรับนิมนต์ไปฉันที่บ้านพ่อหลวงธวัช ท่านได้นิมิตเห็นเขาสูงลูกหนึ่ง หรือที่ทางภาคเหนือเรียก *ดอย* อยู่หลังบ้านผู้ใหญ่บ้าน พ่อหลวงธวัช ห่างจากหมู่บ้านสันป่าบงไปประมาณ ๒ กิโลเมตรเศษ ลักษณะเป็นป่าเขาซึ่งยังอุดมด้วยต้นไม้ใหญ่ยุ่งยางสูงระหง ท่านได้เหาะลอยขึ้นไปสู่เขาภูกันนั้น รู้สึกสงบเยือกเย็นอย่างประหลาด เมื่อขึ้นไปถึงยอดดอย ก็เห็นพระพุทธรูปองค์หนึ่งเป็นพระปางไสยาสน์ขนาดใหญ่ เป็นทองคำเหลืองอร่ามไปทั้งองค์ ท่านได้กราบนมัสการพระพุทธรูปนั้นด้วยความเต็มตื่นในศรัทธา

ท่านถอนจิตจากสมาธิ ก็พิจารณาถึงนิมิตที่เกิดขึ้น จะเป็นเพราะการไปฉันที่บ้านศรัทธาญาติโยมรับเรานิมิตมาก จึงทำให้เกิดนิมิตนี้ลงจิตขึ้น แต่ภาพ**พระพุทธรูปไสยาสน์ก็ดูแจ่มชัดเหลือเกิน** ดูเหมือนกับว่าท่านจะได้ไปกราบไหว้มาด้วยความรู้สึกเคารพรัก ศรัทธาอย่างสูงสุดมาหลัด ๆ นี่เอง ความรู้สึกอัมเอบใจยังแผ่ซ่านอยู่ในดวงจิต ราวกับเป็นสมบัติที่เคารพบูชาของชาวลับแลเขาเปิดให้ได้มีโอกาสสักการบูชาด้วย

“การที่จะไปสร้างวัดวานั้น อาตมาไม่มีปัญญาหรอก เพราะอุปนิสัยแล้วไม่อยากจะไปสร้างที่ไหน ให้เป็นภาระแก่ญาติโยม อยากจะอยู่บำเพ็ญประพฤติปฏิบัติตามที่มีอยู่ที่นี้ วัดนี้ก็รับภาระพอแรงอยู่แล้ว ยังจะให้ไปสร้างใหม่ ณ สถานที่แห่งใหม่นั้นนะ จะเป็นภาระสองฝักสองฝ่าย ยิ่งสถานที่นั้นอยู่บนดอย บนเขา อาตมาคงจะไม่มีปัญญา”

“พวกกระผมไม่ขัดข้อง มีแต่ความเต็มใจ มีแต่ความดีใจ และขออนุโมทนาด้วย เพียงแต่ว่า กระผมขออยู่ประการหนึ่งไม่ทราบว่าท่านจะให้หรือไม่”

หลวงพ่อก็ไม่ได้ตอบรับทันที ถามว่า จะขอเรื่องอะไร

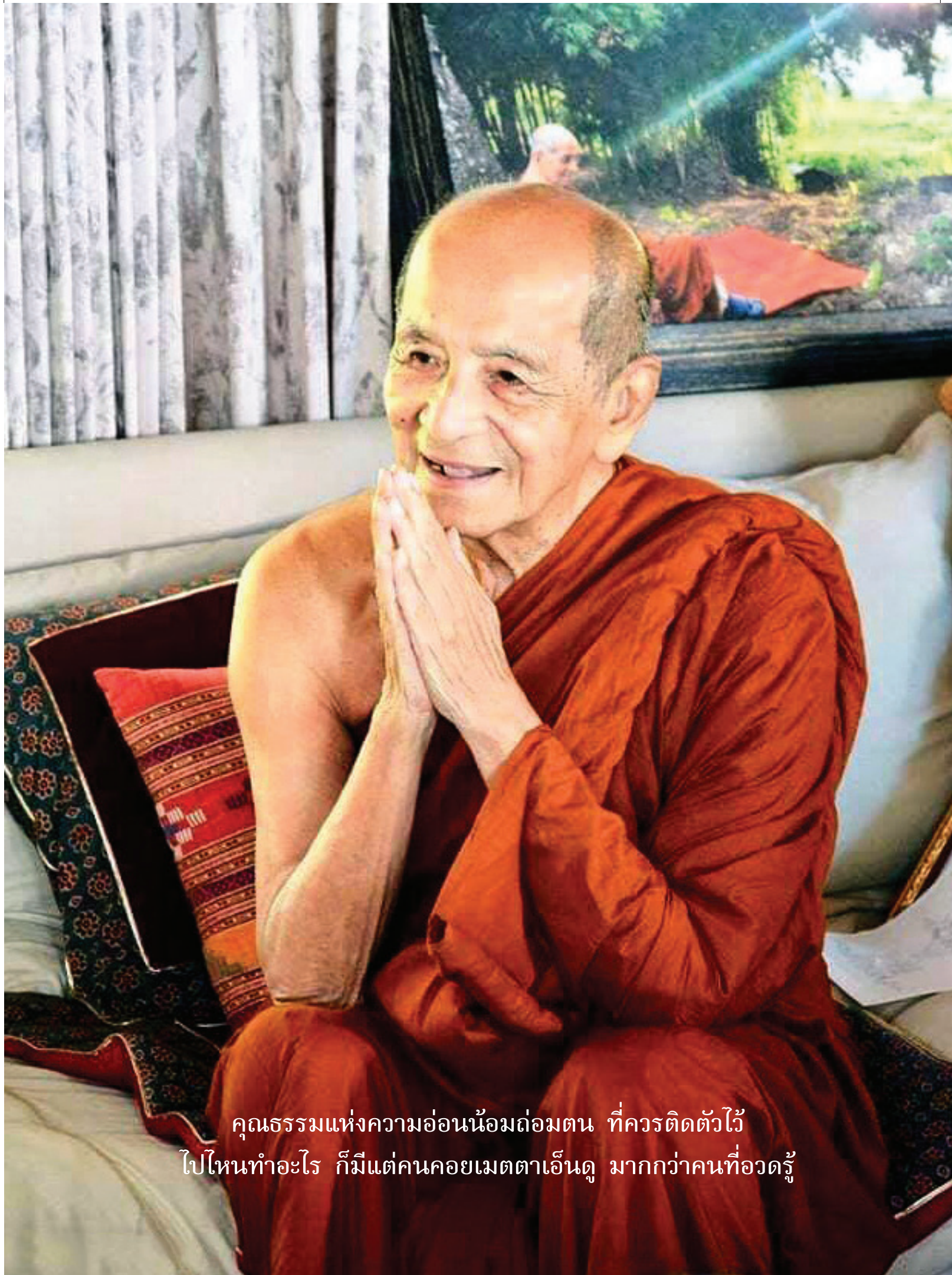
“ต้องขอในสิ่งที่มีนะ ถ้าท่านจะขอในสิ่งที่ไม่มีนั้น อาตมาก็จนปัญญาที่จะหาให้ได้”

เจ้าดำบอกว่า ง่ายมาก “พวกกระผมไม่ขัดข้องที่ท่านจะมาอยู่ ณ สถานที่นี้ เพื่อบำเพ็ญประพฤติกปฏิบัติ แต่ถ้าพระคุณเจ้าจะสร้างวัด ก็ขอให้สร้างเป็นวัดหลวงปู่ขาวเถิด พวกกระผมจะยินดีเป็นอย่างยิ่ง”

หลวงพ่อก็เล่าว่า ตามปรากฏการณ์นั้น ท่านรับคำขอของเจ้าดำแต่โดยดี เพราะไม่เห็นจะมีอะไรน่าขัดข้อง ความจริงเป็นมงคลดีเสียด้วยซ้ำ **วัดหลวงปู่ขาว** เป็นชื่อของครูบาอาจารย์ที่ใคร ๆ ก็รู้จักทั้งแผ่นดิน ไม่มีใครไม่เคยได้ยินชื่อของท่านหลวงปู่ขาว อนาลโย ผู้เป็นประธานสงฆ์ อยู่ ณ วัดถ้ำกลองเพล จังหวัดหนองบัวลำภู ท่านเป็นองค์บูรพาจารย์ที่ครูบาอาจารย์กราบไหว้เทิดทูนอย่างสุดหัวใจ เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติชอบแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว เป็นนาบุญอันประเสริฐเลิศ ยากจะหาบุญใดมาเทียบได้

หลวงปู่ขาว อนาลโย
ฉายานามท่านอัญเชิญมาเป็นนาม วัดอนาลโย

คุณธรรมแห่งความอ่อนน้อมถ่อมตน ที่ควรติดตัวไว้
ไปไหนทำอะไร ก็มีแต่คนคอยเมตตาเอ็นดู มากกว่าคนที่อวดรู้

๘.๔ เมตตารับนิมนต์จากอีกฟากกวันพะเยา

ดังนั้นต่อมาเมื่อชาวบ้านนิมนต์หลวงพ่อไผ่พลูอีกครั้งหนึ่ง ท่านก็ตอบตกลงทันที เพียงแต่บอกท่านจะขอไปดูสถานที่ก่อน ถ้าพอจะอยู่ได้สะดวกแก่สมณะอาศัย ก็จะส่งพระไปอยู่ให้ ส่วนองค์ท่านเอง คงจะไปอยู่ภavana ให้เป็นครั้งคราว เพราะท่านสร้างวัดรัตนวารามยังไม่เสร็จ

ในราวปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านพระอาจารย์และพระติดตามอีก ๒-๓ รูป ก็ได้ไปดูสถานที่ดังกล่าว มีชาวบ้านอาสาทาง พวกกันหาไม้ดมหาดทางนำขึ้นไปสู่ยอดเขา เมื่อขึ้นไปบนเขาสูงเล็กลูกหนึ่งมีป่ารกปกคลุมบริเวณสถานที่โดยรอบ ภูเขาเป็นสภาพเป็นคลองคูเล็ก ๆ รอบเขา คล้ายเคยเป็นคูสนามเพลาะของเมืองแต่โบราณกาล คูเล็กนั้นมีขนาดทางคนเดินได้เลี้ยวตามไหล่เขาไปบรรจบกัน นับว่าเป็นสิ่งที่แปลกมาก

หลวงพ่อก็ได้สอบถามชาวบ้านที่ไปสำรวจด้วย ชาวบ้านก็บอกว่า ไม่มีใครได้ทำขึ้น เป็นสภาพเช่นนี้มาแต่โบราณแล้ว ชาวบ้านเรียกชื่อเขาลูกนี้ว่า **ม่อนข่าแจ๊ะ** และเรียกลำธารที่ไหลผ่านม่อนนี้ว่า **ห้วยทับช้าง** ซึ่งต่อมาภายหลังห้วยทับช้างนี้ กรมชลประทานได้สร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อใช้สอยสำหรับชาวบ้านและวัดเรียกว่า อ่างเก็บน้ำห้วยทับช้าง ดังจะได้กล่าวต่อไปในภายหลัง

๘.๕ หลวงปู่ขาว อนาลโย เคยจาริกผ่านมา

เมื่อหลวงพ่อกับชาวบ้านได้พากันสำรวจบริเวณโดยทั่วถึงแล้ว เห็นว่าเป็นที่เหมาะสมแก่การบำเพ็ญสมณธรรม โดยห่างไกลจากหมู่บ้านพอสมควร พอสะดวกแก่การโคจรบิณฑบาต อากาศโปร่งสบายว่าถึงชาวบ้านก็สนับสนุนให้ความอุปถัมภ์ นับว่าเป็นที่บริบูรณ์พร้อม สถานที่ก็สัปปายะ อากาศก็สัปปายะ ญาติโยมก็สัปปายะ

หลังจากนั้นมา ท่านก็นำพระเถระไปปักกลดภavana ถึงฤดูกาลพรรษาเข้าพรรษา ท่านก็ถามความสมัครใจพระที่ปรารถนาความสงัดวิเวกให้ไปจำพรรษาอยู่ ณ ที่นั้น ทั้งเพื่อประโยชน์ตน สามารถเร่งความเพียรได้อย่างอุกฤษฏ์ และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นการฉลองศรัทธาญาติโยมที่ฟั่นกาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ได้มีพระเจ้าพระสงฆ์มาบำเพ็ญภavana แผ่เมตตาให้ร่มเย็นเป็นสุขอยู่โดยใกล้ ส่วนองค์ท่านเองกำลังมีภาระติดพันด้านก่อสร้างวัดรัตนวารามร่วมอยู่ ท่านจึงไม่ค่อยได้มาอยู่ประจำ เพียงแต่แวะไปเยี่ยมเยียนดูแลพบปะญาติโยมเป็นครั้งคราว บางโอกาสก็จะไปพักภavana อยู่ด้วย ได้มีคณะศรัทธาที่มีความเลื่อมใส ปลุกกระตือรือร้นด้วยหญาภา เพื่อให้พระภิกษุพ่อดำอยู่ได้อาศัย

ปีต่อมาได้มีพระภิกษุสามเณรสมัครใจมาอยู่มากขึ้น คณะศรัทธาก็สนใจมาปฏิบัติธรรมเพิ่มขึ้น ทำให้สถานที่ไม่เพียงพอ คณะศิษยานุศิษย์ในพะเยาและกรุงเทพฯ เห็นความลำบากนั้น จึงได้พร้อมใจกันสละปัจจัยปลุกศาลาปฏิบัติธรรมขึ้นอีก ๑ หลัง

สร้างพระนอนขนาดใหญ่ เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงพระพุทธรูปทองคำปางไสยาสน์ที่ปรากฏในนิมิต ได้มีผู้ถวายพระประธานปางเชียงแสนให้ ๑ องค์ หลวงพ่อได้ตั้งชื่อว่า **หลวงพ่อเพชร** และได้อัญเชิญไปประดิษฐานไว้ ณ ศาลาที่ได้สร้างไว้ ในวันที่น่าพระประธานไปถึงนั้น ปรากฏว่ามีฝนตกโปรยปรายลงมา เป็นการอวยชัยให้พระยะหนึ่ง แล้วจึงตักน้ำขึ้นเป็นท่าใหญ่ จนชุ่มเย็นไปทั่วบริเวณนับเป็นนิมิตที่ดียิ่ง

หลวงพ่อได้ตั้งชื่อสำนักที่พักสงฆ์บำเพ็ญภาวนานี้ว่า **สำนักสงฆ์อนาลโย** โดยได้ไปกราบเรียนเรื่องราวทั้งปวงถวายให้ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** ทราบ ณ ที่วัดถ้ำกลองเพล หลวงปู่ขาว ท่านก็ไม่ขัดข้องและอนุโมทนาด้วย หลวงพ่อเล่าว่าตามที่ท่านได้นิมิตถึง**เจ้าพ่อดำ** และคำขอปวารณาตนและขอให้วัดเป็นวัดหลวงปู่ขาวนั้น สันนิษฐานว่าสมัยหนึ่งที่ หลวงปู่ขาว อนาลโย และ หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เติญญะมาทางภาคเหนือ นั้น หลวงปู่เคยเล่าให้หลวงพ่อฟังว่า ท่านทั้งสองได้เดินทางผ่านจังหวัดพะเยา หลังจากนมัสการพระเจ้าตนหลวงแล้ว ท่านก็ออกเดินทางมุ่งไปทางทิศตะวันตกเพื่อตัดไปจังหวัดเชียงใหม่

สมัยนั้นการเดินทางต้องไปด้วยเท้าโดยตลอด ไม่มียานพาหนะให้ความสะดวกเช่นสมัยนี้ ท่านคงเดินสละบาตรแบกกลดรองแรมบุกป่าฝ่าดงดอนมา ตามป่าเขาอันรกเรื้อว ผ่านหุบห้วยหินผามาจนกระทั่งถึงภูเขาแห่งนี้

ดังนั้น เข้าใจว่า ระหว่างพักปักกลดทำความเพียรในสมัยนั้น หลวงปู่ขาวคงจะได้เจริญธรรมแผ่เมตตาไปโดยไม่มีประมาณ กระแสธารแห่งความเมตตาของท่านคงจะเยือกเย็นลงไปในตัวจิตดวงใจของเทพวิญาณที่อยู่ในบริเวณใกล้และไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เขาภูกันนั้น ให้เขามีความสุขสงบ เขาจึงพึงพอใจ และระลึกถึงพระคุณของท่านอยู่ไม่วาย ดังปรากฏในนิมิตของหลวงปู่ เทพคุณแลสถานที่นั้นขอให้ท่านสร้างเป็นวัดหลวงปู่ขาว ดังกล่าว

หลวงปู่กล่าวว่า ครั้งแรกท่านไม่ได้ตั้งใจจะสร้างให้เป็นวัดใหญ่โตบริบูรณ์ด้วยพุทธสถานสิ่งปลูกสร้างมากมายเช่นที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ ท่านปรารถนาเพียงให้เป็นที่พักสงฆ์สำหรับไปเจริญภาวนาปฏิบัติกรรมฐานเท่านั้น

เริ่มต้นก็ให้เป็นเพิงผาพอให้ได้บังแดดบังฝนได้ ต่อมาก็ยกแคร่ให้สูง พอกันสัตว์เลื้อยคลานที่จะมาต่อมาก็คือเป็นกระต๊อบ มีฝา มีหลังคาดีขึ้น จนปัจจุบันมีสภาพเป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น

๘.๖ สร้างวัดเพื่อรักษาป่า

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๓ หลวงปู่พร้อมคณะศรัทธาจากพะเยาและกรุงเทพฯ ก็ได้เชิญเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหลายฝ่าย เพื่อไปสำรวจพื้นที่บนเขา โดยฝ่ายบ้านเมืองมี นายอรุณ รุจิกันทะ ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาในขณะนั้นเป็นประธาน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ป่าไม้จังหวัด นายกเทศมนตรี นายอำเภอเมือง และศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น

ฝ่ายคณะพระสงฆ์มี หลวงพ่อไพบูลย์ สุมงคลโธ พระวินัยธรคำมูล ชิตมาโร (พระปัญญาพิศาลเถรเจ้าอาวาสวัดรัตนวารามรูปปัจจุบัน) พร้อมด้วยคณะศรัทธามี พ่อหลวงตา วงศ์ฟู นายยังยุทธ และ ม.ล. เอิบจิต นภาพัทธ์ เป็นต้น ซึ่ง ๒ ท่านหลังนี้ เป็นศิษย์จากกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีศรัทธาต่อหลวงปู่อย่างแน่นแฟ้นมาช้านานแล้ว ทั้งคณะนี้ได้ไปสำรวจที่เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการที่จะใช้พื้นที่เพื่อการก่อสร้างวัด

ตอนแรกคณะได้ขึ้นไปดูที่ที่ม่อนพระนอน ซึ่งเป็นที่ที่มีพระพักอาศัยอยู่ มีคูคลองล้อมรอบดังที่กล่าวมา หลวงปู่ได้ให้ความคิดว่าเป็นสถานที่คับแคบ ไม่เหมาะที่จะทำการก่อสร้างเสนาสนะและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เกรงว่าจะทำให้ธรรมชาติของเดิมเปลี่ยนไปเพราะต้นไม้บริเวณนั้นล้วนเป็นต้นสูงใหญ่ การก่อสร้างอาคารอาจทำให้หลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้ใหญ่ไม่ได้ ควรจะเบนความคิดมาพิจารณาเขากิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ติดกันนี้เอง

ซึ่งการดำเนินงานคงต้องผ่านทางจังหวัดไปตามลำดับ ในรูปแบบขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อการก่อสร้างวัด ปกติทางการก็ไม่ขัดข้อง ถ้าหากผู้เข้ามาอยู่อาศัยบำเพ็ญสมณธรรม จะช่วยรักษาป่า ไม่ทำลายสภาพป่าให้เสื่อมไป

หลวงพ่อก็ได้ให้ความมั่นใจแก่ฝ่ายบ้านเมืองและอธิบายว่า

“ธรรมดาพระป่าย่อมรักษาธรรมชาติป่าเขา ที่ให้ความสัจธรรมขึ้น พระป่าอยู่ที่ไหน ที่นั่นท่านย่อมอนุรักษ์ป่าไม้ไว้โดยไม่ทำลาย”

และกล่าวสืบไปว่า ถ้าจะมีการสร้างสถานที่นี้ให้มีสถาปัตยกรรมกลมกลืนกันไปกับสภาพของป่า ท่านจะดูแลให้รักษาสภาพป่านี้ไว้ต่อไป และจะบำรุงรักษาบริเวณป่าด้านล่างเขา ซึ่งขณะนี้ชาวบ้านเข้ามาทำไร่เลื่อนลอยตัดไม้เผาทำลายป่าอยู่เสมอ จึงจะต้องปรับปรุงปลูกต้นไม้ขึ้นมาทดแทนให้คงสภาพป่าดั้งเดิม

เมื่อมีผู้เสนอเป็นประธานถวายเงินทุนเป็นจำนวนมากพอที่จะคิดริเริ่มการก่อสร้างถาวรวัตถุสำคัญอันประกอบด้วย พระเจดีย์ อุโบสถ ศาลาหอนั่ง ศาลาหอสวดมนต์ พระพุทธรูปใหญ่ พระนาครปรก และพระพุทธรูปปางลีลา

เมื่อกำหนดบริเวณที่จะดำเนินการสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ไว้แล้ว ได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์พร้อมกันในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยอาราธนา นามินต์ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร ซึ่งภายหลังได้รับสถาปนาสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ เป็นปฐมการก่อสร้างวัดอนาลโย

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร
ได้เสด็จเป็นประธานพร้อมกับ
สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี
ในการยกฉัตรขึ้นประดิษฐานบนยอดเจดีย์องค์ใหญ่
วัดอนาลโย วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒

หลวงปู่ทองสุข อุตตรปณฺโณ กับหลวงพ่อ

๘.๗ สหธรรมิกเป็นกำลังเกื้อกูล

นอกจากญาติโยมที่เป็นกำลังในการก่อสร้างวัดแล้ว ในส่วนของพระสงฆ์สหธรรมิกที่เกื้อกูลสร้างความอบอุ่นแก่คณะสงฆ์และญาติโยมตลอดมานั้นคือ หลวงปู่ทองสุข อุตตรปณฺโณ หรือท่านพระครูอุดมภาวนาจารย์ ปัจจุบันท่านเป็นประธานสงฆ์วัดอนาลโยแห่งนี้

หลวงปู่ทองสุข เกิดวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งท่านเกิดปีเดียวกับหลวงพ่อไพบูลย์ที่อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร อุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยมี พระมหาเถื่อนอุชกาโร เป็นพระอุปัชฌาย์ ณ พัทธสีมาวัดเจริญราษฎร์บำรุง อำเภอมโนรนิวาส จังหวัดสกลนคร อุปสมบทแล้ว ท่านได้อยู่ศึกษากับครูบาอาจารย์ ได้แก่ หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่สุภาพ ธรรมปณฺโณ

หลวงปู่ขาวได้เล่าให้ท่านฟังถึงความวิเวกของภาคเหนือ และแนะนำให้ท่านไปเรียนนักธรรมก่อน ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ท่านได้เดินทางมาจำพรรษายังวัดสันติธรรม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ขณะนั้น หลวงปู่สิม พุทธาจาโร เป็นเจ้าอาวาสดูแล เพื่อเริ่มการศึกษาปริยัติธรรม จนท่านสำเร็จนักธรรมเอกแล้ว จึงจาริกไปวิเวกยังที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะเมื่อหลวงปู่สิมได้มาพบวัดถ้ำปากเปียง อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ ท่านก็ได้มาจำพรรษาภาวนาด้วย และท่านยังไปวิเวกที่ป่าเมี่ยงแม่สาย อำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่ ในระยะนั้นหลวงพ่อไพบูลย์ก็จาริกอยู่บริเวณนี้จึงได้พบและติดต่อกันนับแต่นั้นมา

จนกระทั่งเริ่มต้นก่อสร้างวัดรัตนวาราม หลวงพ่อทองสุขได้มาจำพรรษาด้วยในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ จนกระทั่งหลวงพ่อเริ่มสร้างวัดอนาลโย ได้นิมนต์หลวงปู่ทองสุขมาจำพรรษาที่วัดรัตนวารามอีกครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงย้ายไปจำพรรษาที่วัดอนาลโย นับแต่นั้นเป็นต้นมา

๘.๘ น้ำพระทัยที่ทรงพระมหากรุณา

ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า แม้การก่อสร้างก็ดี การปวารณาถวายปัจจัยเพื่อการก่อสร้างก็ดี จะดำเนินไป อย่างราบรื่น แต่ก็มีอุปสรรคสำคัญอยู่ประการหนึ่งที่ทำให้ทางวัดต้องขบคิดหนัก คือ การขาดแคลนน้ำ น้ำเป็นปัจจัยสำคัญทั้งเพื่อการก่อสร้างที่กำลังรีบเร่ง และเพื่อประโยชน์ใช้สอยในการดำรงชีวิตประจำวัน ท่านพยายามให้ต่อท่อขึ้นไป แต่กำลังน้ำก็อ่อนมากและปริมาณน้ำไม่ค่อยพอเพียง ทำความหนักใจให้แก่ หลวงพ่อมาก

ระหว่างที่ท่านกำลังครุ่นคิดหาทางแก้ไข วันหนึ่งท่านได้รับอาราธนาไปเจริญพระพุทธมนต์ในงาน พระราชพิธีที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณในพระบรมมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงประเคนเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมจนมาถึงหลวงพ่อ ก็ทรงมีพระราชปฏิสันถาร

“ทราบที่ท่านอาจารย์ได้ไปสร้างสำนักสงฆ์บนเขาสูงที่จังหวัดพะเยา ทางปากกว๊านคงจะขาดแคลนน้ำ”

แม้ความประหลาดใจจะมีมาก ที่ไม่ทราบว่าปัญหาหนักใจของท่านจะเป็นความทราบถึงพระเนตร พระกรรณได้อย่างไร แต่ความซาบซึ้งเต็มตื้นรู้สึกในพระมหากรุณาธิคุณนั้นมีมากกว่า และมากกว่ามากด้วย ท่านยังไม่ทันจะกราบบังคมทูลประการใด พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ ก็ทรงแย้มพระสรวล มีพระราชดำรัสต่อไปว่า

“ไม่เป็นไรผมจะปรึกษากรมชลฯ ให้”

หลังจากนั้นกรมชลประทานก็มาสำรวจพื้นที่การเกษตรแถบบริเวณหมู่บ้านสันป่าบง ซึ่งมีทุ่งนา อันกว้างใหญ่อยู่หน้าเขา บริเวณนี้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเช่นเดียวกับวัด ถึงฤดูฝนพอได้ทำนาบ้าง

แต่พอเข้าหน้าแล้ง หลังจากการเก็บเกี่ยวแล้ว ท้องที่นาในเขตนี้ไม่สามารถปลูกพืชผลใดเป็นเครื่องช่วยการยังชีพได้ ความเป็นอยู่ของประชาชนแถบนี้จึงค่อนข้างฝืดเคือง ถ้าสามารถกักเก็บน้ำบนเขาไว้ได้คงจะเป็นประโยชน์ทางการเกษตรแก่ชาวนา และขณะเดียวกันทางวัดก็จะได้อาศัยเป็นผลพลอยได้ด้วย

อ่างเก็บน้ำที่กรมชลประทานมาดำเนินการให้ในครั้งแรกนี้ อยู่ตรงเชิงเขา เป็นอ่างเล็ก ๆ ไม่ใหญ่เท่าไร ไม่มีทางน้ำไหลมาบรรจบจากที่ใด คงเป็นอ่างเก็บกักน้ำฝนที่ตกค้างอยู่ ณ ที่อ่างนั้นเท่านั้น ถึงฤดูแล้ง น้ำแห้งไปมาก เหลือจำนวนไม่มาก ประโยชน์ในการทำเกษตรก็ไม่ได้ผลดังที่คิด

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเยี่ยมพสกนิกรชาวพะเยาและสำนักสงฆ์อณาโลมเป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๗ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาชนชาวพะเยาอีกครั้งหนึ่ง

ซึ่งครั้งแรกนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงตัดลูกนิมิตและทรงยกฉัตรยอดพระเจดีย์ ณ วัดรัตนวนาราม เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังความปลื้มปิติยินดีแก่ทวยราษฎร์ เป็นอย่างยิ่งหาที่สุดมิได้

ในวันที่เสด็จพระราชดำเนินถึงสำนักสงฆ์อณาโลม ก็เช่นกัน ได้มีประชาชนมาคอยเฝ้าชมพระบารมีเป็นจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่ทางสำนักพระราชวังแจ้งข่าวล่วงหน้ามาเพียง ๓ วัน ทางเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกับทางสำนักสงฆ์ เตรียมการรับเสด็จโดยจัดให้ประชาชนรอรับเสด็จอยู่ที่เชิงเขา เพราะเกรงว่าสถานที่บนยอดดอยบุษราคัมจะไม่เพียงพอ

เมื่อเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งจอด ณ ลานจอดชั่วคราวกลางทุ่งนาแล้ว ได้ประทับรถยนต์พระที่นั่งขึ้นบนยอดดอยบุษราคัมเลย ครั้นรถยนต์พระที่นั่งถึงหน้าศาลาหอดินแล้ว เสด็จพระราชดำเนินชมบริเวณที่ตั้งสำนักสงฆ์ระยะหนึ่ง

เมื่อกราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จขึ้นประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ แทนที่จะเสด็จขึ้นบนศาลาที่มีผู้รอเฝ้าเนืองแน่น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร กลับทรงเยี่ยมพระสรวล ทรงถือแผนที่เสด็จพระราชดำเนินไปตามไหล่เขาโดยมีเจ้าหน้าที่ตามเสด็จจำนวนหนึ่ง ทรงพระราชดำเนินไปจนสุดยอดเขาเป็นระยะทางประมาณกว่าหนึ่งกิโลเมตร ไม่มีใครคิดว่า จะเสด็จพระราชดำเนินไปในเส้นทางนั้นจึงไม่ได้เตรียมพื้นที่ไว้เลย บางแห่งเป็นพงหญ้าหนาทึบ อาศัยเจ้าหน้าที่ทหารนำเสด็จบุกป่าเข้าไป แต่ตอนเสด็จกลับเจ้าหน้าที่ได้ช่วยกันตัดกิ่งไม้ พ้นหญ้ารกตามทางเสด็จได้เรียบร้อยพอสมควร เมื่อทรงสำรวจภูมิประเทศบริเวณสำนักสงฆ์แล้ว ทุกพระองค์ก็ได้เสด็จ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อจัดดำเนินการให้นำน้ำนี้ลงมาจากยอดเขาให้เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรทั้ง ๒ ตำบล คือ ตำบลต๋อม และตำบลต้น และวัดก็จะได้มีโอกาสนี้เป็นผลพลอย

ได้ด้วย เหตุนี้ทำให้เกิดโครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม และห้วยแม่พาดขึ้น เป็นอ่างเก็บน้ำใหญ่ สำเร็จตามพระราชประสงค์ ทำกั้นห้วยน้ำ ผันน้ำจากอ่างขึ้นสู่ยอดเขา อีกส่วนหนึ่งไหลเข้าสู่ด้านเกษตร พื้นที่นาที่สวนบริเวณนี้จำนวนเป็นหมื่น ๆ ไร่ ได้อาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแห่งนี้สามารถทำการเพาะปลูก ได้อย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดปี เป็นการยกระดับรายได้ ทำให้ปวงไพร่ฟ้าประชาชนพากันแซ่ซ้องสาธุการ ชื่นชมพระบารมี

ขณะเดียวกันทางวัดก็ได้อาศัยน้ำจากน้ำพระทัยที่ทรงพระมหากรุณาเอื้ออาทร ให้พระเจ้าพระสงฆ์ ประพฤติปฏิบัติธรรมไปด้วยความสงบสุข ส่วนศรัทธาญาติโยมทั้งใกล้และไกลที่มา ณ สถานที่ดอยบุษราคัม วัดอนาลโยนี้ ก็จะมีรู้สึกถึงความชุ่มชื้นสงบรวมเย็นของป่าเขาด้วยความซาบซึ้งรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ล้นเกล้าล้นกระหม่อม

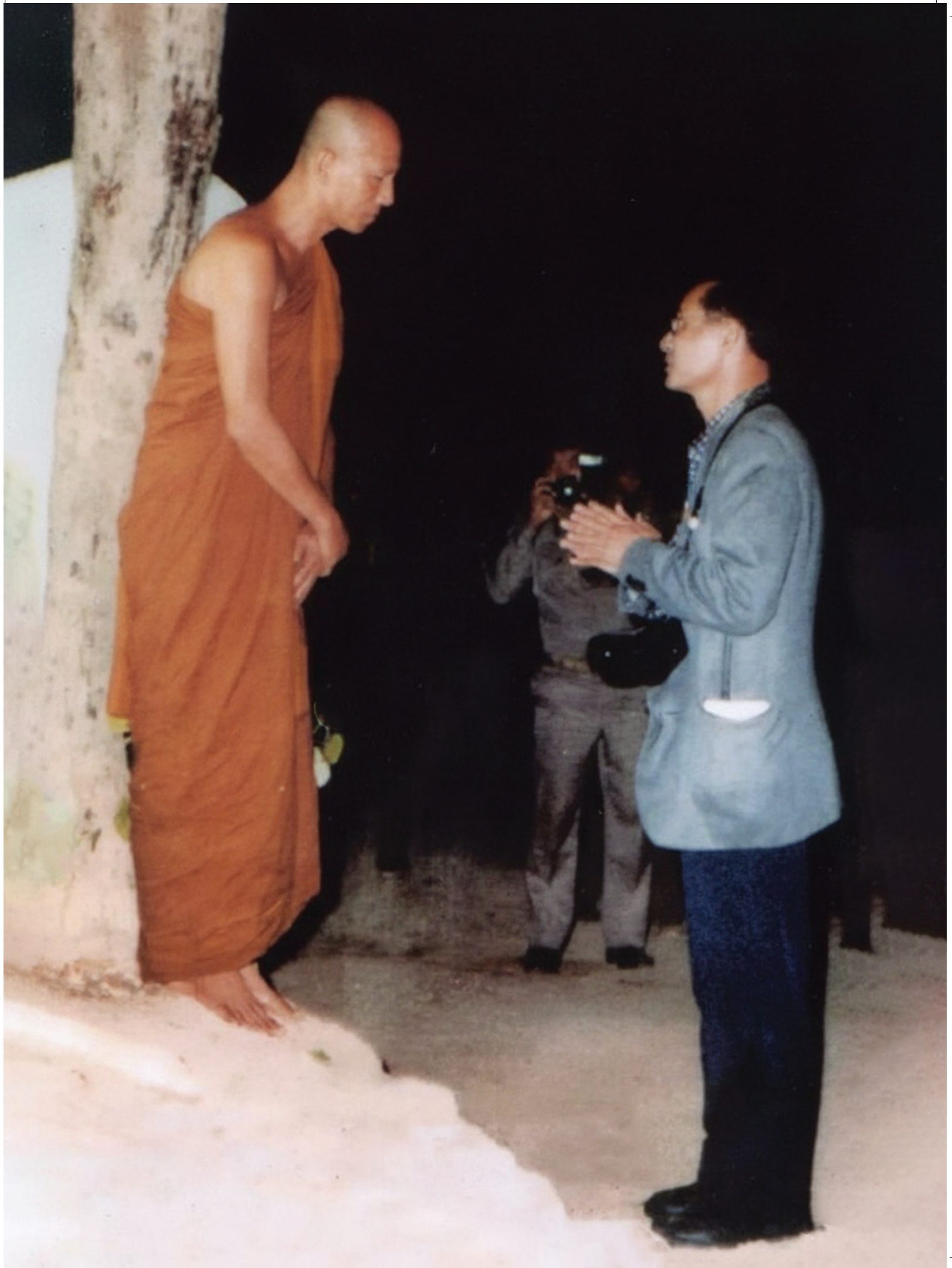
ในการเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้น ทรงสำราญพระราชหฤทัยเป็นที่ยิ่ง ทรงสนทนารธรรมแล้ว ทรงเสวยพระกระยาหารค่ำ ณ ที่ประทับรับรองของสำนักสงฆ์อนาลโย ประทับอยู่จนเวลา ๒๐.๐๐ น. จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ

การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้ ทำให้มีผู้คิดเรื่องการจัดสถานที่เป็นที่ประทับ ต่อมาจึงมีศิษย์ ขอลงวาดจัดสร้างตำหนักเพื่อเป็นที่ประทับ หากจะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร หรือทรงธรรม ณ วัดอนาลโย

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุทธสิริโสภา ได้เสด็จมาทรงเยี่ยมวัดอนาลโยเสมอ สำหรับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดประทานผ้าพระกฐินเป็นประจำทุกปีตั้งแต่เริ่มเป็นสำนักสงฆ์อนาลโยมา

ในวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ เป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธี ผูกพัทธสีมาอุโบสถ และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดอนาลโย

สำนักสงฆ์ ณ ดอยบุษราคัมได้รับอนุญาตให้เป็นวัดได้ โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นวัดในพระพุทธศาสนา มีนามว่า “วัดอนาลโย” เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ และได้มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๕ ตอนที่ ๑๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเยี่ยมพสกนิกรชาวพะเยาและสำนักสงฆ์ฮอนาโยเป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๗

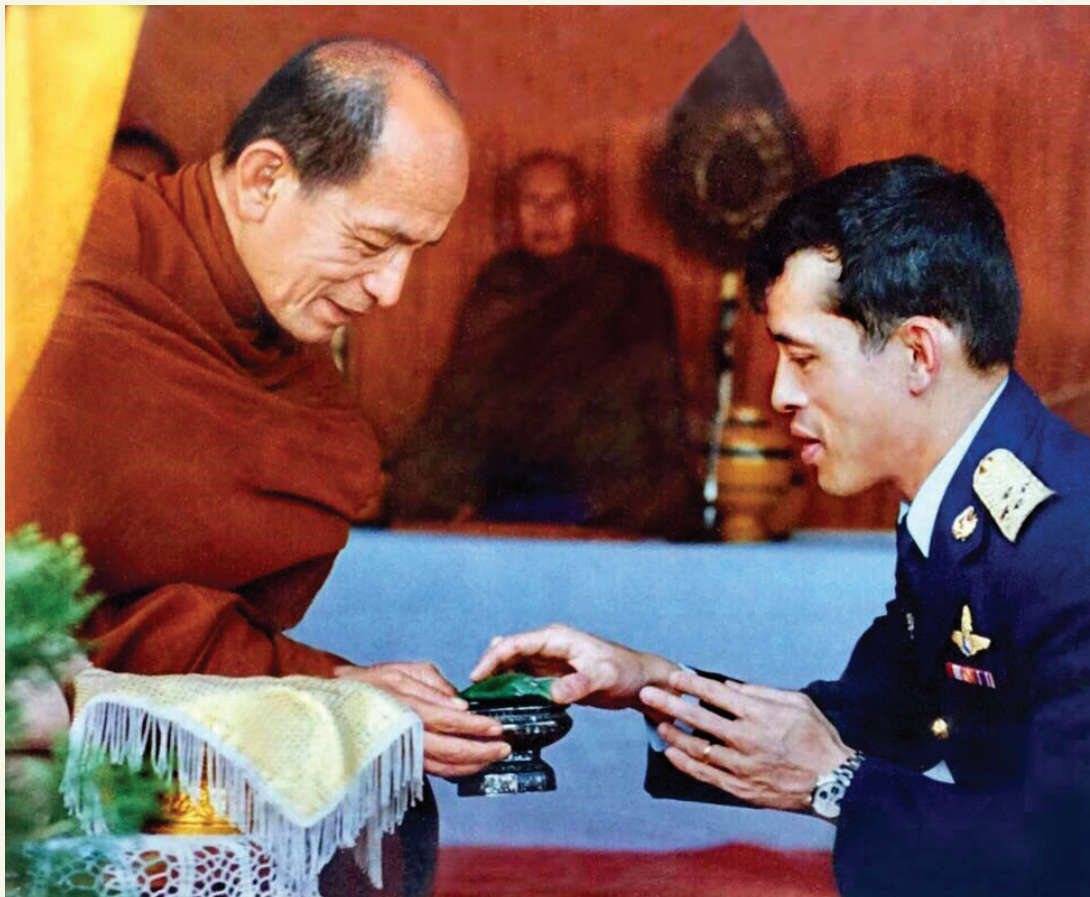

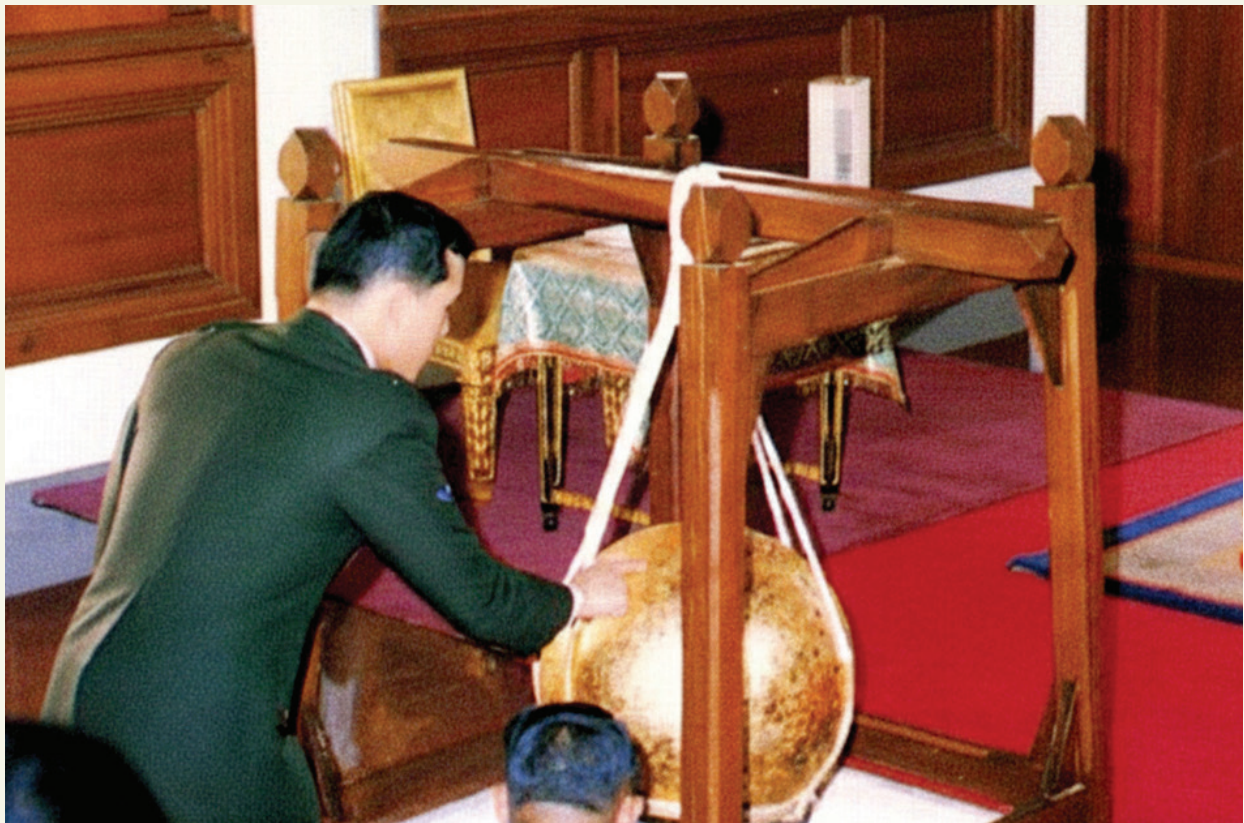

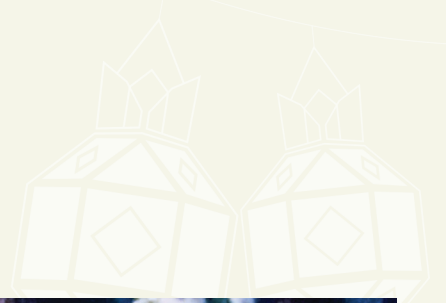
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์
ทรงประกอบพิธีผูกพัทธสีมาอุโบสถ และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ วัดอนาลโย เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปยังวัดอนาลโย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ในพิธีทรงพระสุหร่ายและทรงเจิมพระพุทธรูปและพระปาฏิโมกข์ทองคำ
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมวัดอนาลโย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

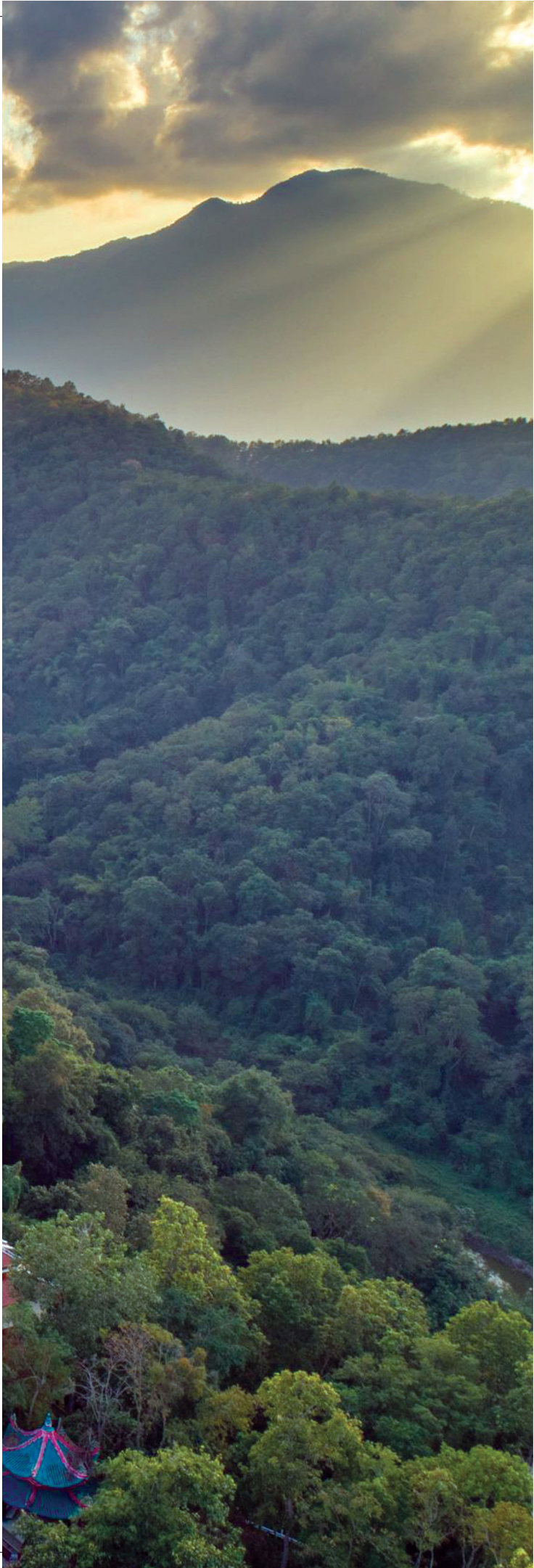
สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

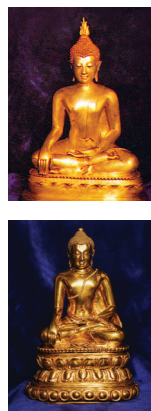
ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พร้อมทั้งพระโอรส พระธิดา

ปูชนียวัตถุภายในวัดอนาลโย

พระพุทธรูปเมตตาภาวนาวิสุทธิมงคล

ซุ้มประตูและบันไดนาค

เจดีย์

อุโบสถ

ศาลาหมื่นปี

พระพุทธรูป

เจดีย์พุทธคยาจำลอง

พระนาคปรก

